

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, Vol. 69 (1940), No. Suppl., D26--D28

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/120970>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1940

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Ž P R Á V Y.

Vrchní školní rada v. v. dr. Jos. Štěpánek se dožil dne 5. února 1939 šedesátin. Jmenovaný je znám jako vynikající středoškolský učitel fyziky a jako spoluautor naší nejrozšířenější učebnice fyziky pro vyšší střední školy. Také jeho ostatní rozsáhlá činnost literární má v první řadě na zřeteli potřeby středoškolského studentstva. Svě rozsáhlé zkušenosti experimentální znamenitě uplatňuje jako člen Standardizační komise při MŠO. Pro své výtečné kvality povolán byl od 1. ledna 1929 jako zemský školní inspektor k zemské školní radě, kde mu byl svěřen dozor na školy národní. I v tomto oboru osvědčil jmenovaný svou proslulou pracovitostí, obezřetností a konciliantností. Také ve spolkovém životě JČMF se uplatňuje jubilant vynikající měrou. Členem Jednoty je od roku 1897/8, členem výboru od roku 1920/1 (zprvu jako archivář, od roku 1926/7 jako účetní správce), spolupracuje jako člen mnoha komisí při řešení všech otázek, týkajících se středních škol, a i jinak se význačně uplatňuje ve správě spolku. Přejeme vrchnímu školnímu radovi dr. Josefu Štěpánkovi vše nejlepší do dalších let života a doufáme, že i nadále zůstane věren Jednotě a práci v ní.

Prof. dr. Jan Vojtěch, vynikající člen naší Jednoty, dovršil 5. srpna t. r. šedesát let svého života.

Rodák kyjovský, absolvent českého gymnasia v Uherském Hradišti na moravském Slovácku odchází v r. 1898 na universitu do Prahy, aby hlouběji a všestranněji poznal matematické pravdy. Již za svého studia universitního (od r. 1902) učil profesor Vojtěch na střední škole; působil jako profesor matematiky a fyziky na gymnasiích a reálkách v Praze, v Olomouci, Lipníku nad Bečvou a zejména na 2. české státní reálce v Brně, kde byl členem profesorského sboru téměř 10 let, jsa tu vzorem učitele i vychovatele.

Působení prof. Vojtěcha na střední škole dalo mu mnoho podnětů k sepsání nových středoškolských učebnic geometrie. Čtyři díly jeho učebnice geometrie pro vyšší třídy středních škol, přihlízející k časovým reformním snahám ve vyučování geometrie, vykonaly mnohými svými vydáními záslužnou práci: Ukázaly, že lze najít most mezi induktivním výkladem učitele a systematickým výkladem vědeckým a pomohly vychovati řadu našich lidí k samostatnému tvoření soustavné geometrické nauky.

Učebnice geometrie uzavřel prof. Vojtěch knihou Matematika pro nejvyšší třídu středních škol, psanou spolu s prof. B. Bydžovským; své doby jedinečná kniha, která v mnohém byla vzorem cizině.

Jako středoškolský učitel habilitoval se prof. Vojtěch v r. 1909 na České vysoké škole technické v Brně pro obor matematiky: r. 1915 byl zde jmenován titulárním, na jaře r. 1918 mimořádným a konečně r. 1920 řádným profesorem matematiky. Z Brna odešel v r. 1923 do Prahy, byv povolán na uprázdněné místo profesora matematiky na vysoké škole inženýrského stavitelství na české technice a zde dosud působí.

Generace techniků, které prošly našimi novými vysokými školami vděčí prof. Vojtěchovi za dvojdílnou učebnici *Základy matematiky* ke studiu věd přírodních a technických, která v pěti vydáních stala se jejich nepostradatelnou příručkou.

Základy matematiky doplňuje *Přehled vyšší matematiky*, jako pěkná sbírka vzorců, pouček a také výkladů o metodách v matematice užívaných.

Širší naši veřejnosti a zvláště inženýrské je prof. Vojtěch znám jako autor četných hesel a článků matematických napsaných do *Technického naučného slovníku*, do *Masarykova naučného slovníku* a jinam.

České matematické veřejnosti je profesor Vojtěch znám jako autor velkého spisu *Geometrie projektivní*, obsahujícího dobře uváženou syntesu důležitého a velkého geometrického oboru; do r. 1926 jsme neměli žádné knihy z tohoto odvětví mimo starší zlomek Weyrův. (Spis vyšel ve *Sborníku Jednoty* opatřen věnováním „Své drahé ženě připisuje autor“, upřímnou odměnou za vzácnou podporu ve velké práci a za společný úděl životní.)

Vedle těchto knižních publikací napsal prof. Vojtěch celou řadu vědeckých pojednání geometrických, jichž předmětem je teorie grup transformací (zejména spojitých grup kolineací v trojrozměrném prostoru), teorie rovinných sextik, teorie projektivního prostoru více-rozměrného, axiomatika projektivní geometrie v reálném prostoru a j. Tato pojednání vyšla v *Časopise pro př. mat. a fysiky*, ve *Věstníku král. české společnosti nauk*, *Rozpravách České akademie věd a umění* a j.

Významná byla práce prof. Vojtěcha na nové české terminologii a symbolice elementární matematiky, pro kterou napsal hlavní zásady, na nichž je toto názvosloví vybudováno.

Král. česká společnost nauk, jejímž členem je prof. Vojtěch již od r. 1917, pověřila jej vydáním geometrických pojednání Bolzanových.

Mladá generace pohlíží na houževnatou a plodnou práci prof. Vojtěcha jako na vzor úsilí o lepší příští české školy a jako na vzor práce, jejíž hodnota je trvalá.

R.

Profesor dr. František Závíška se dožil 18. listopadu šedesáti let. Tento mladý a svěží šedesátník je nám dalším důkazem, že šedesátka není datem, při kterém by bylo třeba zabývat se v našem časopise životopisným studiem toho, jehož věk dosáhl hodnoty, která je odvozena dosti náhodně z oběhu země kolem slunce a z desítkové soustavy našich čísel. A to zvláště tehdy ne, když životní funkce postiženého stále ještě má kladnou derivaci, t. j. když ještě stále ne-

pomýšlí na odpočinek po neúnavné činnosti, jako je tomu v případě Závíškově. Je však dávným zvykem, že v den šedesátin spěchají gratulanti, aby projevili svá přání dobrého zdraví a mnoha zdaru do dalších desítek. K těmto gratulantům připojuje se i naše redakce, aby srdečně blahopřála svému bývalému šéfovi (1934—1937) a obětavému členovi, spolu s Jednotou, která si připomíná jednoho z nejvěrnějších a nejvýznačnějších členů. Je jejím členem od r. 1898/9, čestným členem od r. 1930, od r. 1924/5 členem výboru a od r. 1927/8 vzorným knihovníkem. Tedy i od nás necht' přijme upřímné přání, aby se dožil ve stejném zdraví a síle zatím té sedmdesátky. *Redakce.*

Úmrtí. Josef Ondrouch, profesor gymnasia v Prostějově zemřel 10. května 1939.

Osobní. Prof. ing. Václav Cibuš byl zvolen rektorem vysoké školy báňské v Příbrami na rok 1939/40. — Dr. Zdeněk Sekera byl připuštěn za soukromého docenta meteorologie, klimatologie a dynamické oceanografie na přírodovědecké fakultě Karlovy university v Praze. — Docent čes. techniky dr. František Vyčichlo byl připuštěn za soukromého docenta pro obor matematiky (geometrie) též na přírodovědecké fakultě Karlovy university v Praze. — Prof. Josef Široký byl pověřen funkcí zemského školního inspektora pro střední školy v zemi Moravské. — Přeložení byli ředitelé středních škol: Miroslav Hájek na měst. dívčí reál. gymnasium v Plzni, Josef Jiráček na st. reál. gymnasium v Sušici, Dobroslav Kalina na st. reálku v Praze X, Ladislav Kleisl na st. reál. gymnasium v Brandýse n. L., Josef Kovář na měst. dívčí ref. reál. gymnasium v Brně, Josef Kraus na st. reál. gymnasium v Praze VIII, Karel Littloch na IV. reál. gymnasium v Brně, František Ondrák na st. reál. gymnasium v Terezíně, Konrád Rotrekl na st. reál. gymnasium ve Vsetíně, Josef Šaloun na st. reál. gymnasium v Nové Pace, Josef Vaněk na st. ref. reál. gymnasium v Jihlavě. — Prof. dr. František Jahoda byl jmenován ředitelem měst. reálky v Humpolci a prof. dr. Jaroslav Šimerský ředitelem řád. dívčího reál. gymnasia v Praze II. — Správci středních škol byli ustanoveni: prof. František Peřina na st. reál. gymnasiu v Něm. Brodě, prof. Josef Skolil na st. reálce v Táboře, prof. Adolf Škop na st. reál. gymnasiu v Pardubicích, prof. dr. Vojtěch Štech na st. reálce v Příbrami, prof. Antonín Valenta na st. reál. gymnasiu v Pelhřimově, prof. dr. Boleslav Vávra na st. reálce v Praze VI, prof. dr. Alois Vošahlík na st. učitel. ústavě v Lounech a prof. Jan Žlábek na st. učitel. ústavě v Čes. Budějovicích. — Prof. ing. Emil Čermák byl ustanoven správcem II. st. průmyslové školy v Praze XVI. — Prof. ing. Karel Petrtýl byl ustanoven správcem st. ústavu pro učební pomůcky škol průmyslových a odborných v Praze.